

הלכות הדרף היומי

מסכת סוטה

תוכן

- א. גדול העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה.....1
- ב. דודן עלך נשם שהמים.....3
- א. מי שקינא לאשתו ונסתרה יוציא ויתן כתובה ... עד שישאו ויתנו בה מוזרות בלבנה 3
- ב. אמר עד אחד אני ראיתיה שנטמאת לא היתה שותה ולא עוד אלא אפילו עבר אפילו שפחה הרי אלו נאמנין אף לפוסלה מכתובתה.....4
- ג. חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה הרי אלו נאמנות ולא לפוסלה מכתובתה אלא שלא תשתה.....6
- ד. אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שותה שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת לא היתה שותה.....6
- ה. כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי כאן שנים ואין דבריו של אחד במקום שנים 7
- ו. תני לא היתה שותה ... לא קשיא כאן בבית אחת כאן בזה אחר.....8
- ז. בפסולי עדות ... כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות.....9
- ח. כל היבא דאתא עד אחד כשר מעיקרא אפי' מאה נשים נמי כעד אחד דמיין.....9

דף לא.

א. גדול העושה מאהבה יותר מן העושה מיראה

העובר מאהבה¹, עוסק בתורה ובמצוות והולך בנתיבות החכמה, לא מפני דבר בעולם ולא מפני יראת הרעה ולא כדי לירש הטובה, אלא עושה האמת מפני שהוא אמת וסוף הטובה לבא בגללה, ומעלה זו היא מעלה גדולה מאד ואין כל חכם זוכה לה, והיא מעלת אברהם אבינו שקראו הקדוש ברוך הוא אוהבו לפי שלא עבר אלא מאהבה והיא המעלה שצונו בה הקדוש ברוך הוא על ידי משה שנאמר (דברים ו פסוק ה) וְאַהֲבָתְךָ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ, נצטונו בזה באהבת ה'. והיא המצוה הרביעית משש המצוות התמידיות, שלא

¹ רמב"ם הלכות תשובה פרק י הלכה ב - ד

הלכות הדרף היומי

מסכת סוטה

יפסק חיובם מהאדם אפילו רגע בכל ימיו², שכל זמן וכל רגע שיחשוב בהן קיים מצוות עשה³. ובזמן שיאהוב אדם את ה' אהבה הראויה מיד יעשה כל המצוות מאהבה.

כל התורה כלולה במצוות ואהבת, כי מי שאוהב את המלך כל מחשבותיו לעשות הטוב והישר בעיניו⁴ והאהבה היא תכלית וסוף כל מדרגות עבודת ה', ואין מדרגה שהיא גבוהה ממנה⁵.

וכיצד היא האהבה הראויה, הוא שיאהב את ה' אהבה גדולה יתירה עזה מאוד עד שתהא נפשו קשורה באהבת ה', ונמצא שוגה בה תמיד כאלו חולה חולי האהבה, שאין דעתו פנויה מאהבת אותה אשה, והוא שוגה⁶ בה תמיד, בין בשבתו בין בקומו, בין בשעה שהוא אוכל ושותה, יתר מזה תהיה אהבת ה' בלב אוהביו שוגים בה תמיד כמו שצונו (שם פסוק ה) **כָּל לְבָבְךָ וְכָל נַפְשֶׁךָ**, והוא ששלמה אמר דרך משל (שיר השירים ב פסוק ה) **כִּי חוֹלַת אֶהְבֶּה אָנֹכִי**, וכל שיר השירים משל הוא לענין זה. ויהיה לבו ריק מאהבת העולם ופנוי מתאוותיו⁷ ויעזוב כל מה שבעולם חוץ ממנה⁸, וישים כל מחשבתו וכל מגמתו אחר אהבת השי"ת, ויערוך בלבו תמיד כי כל מה שהוא בעולם מעושר ובנים וכבוד וממשלה הכל כאין ואפס ותוהו כנגד אהבתו יתברך⁹. וידוע וברור שרק כך תתקשר אהבת הקב"ה בלב¹⁰.

אמרו חכמים הראשונים שמא תאמר הריני למד תורה בשביל שאהיה עשיר בשביל שאקרא רבי בשביל שאקבל שכר בעולם הבא תלמוד לומר לאהבה את ה' כל מה שאתם עושים לא תעשו אלא מאהבה, ועוד אמרו חכמים במצותיו חפץ מאד ולא בשכר מצותיו, וכן היו גדולי החכמים מצוים לנבונים תלמידיהם ומשכיליהם ביחוד אל

² שנמנו בהקדמת ספר החינוך [בהערת הרב המחבר] "ואלו הן, א. להאמין בשם. ב. שלא להאמין זולתו. ג. ליחדו. ד. לאהבה אותו. ה. ליראה אותו. ו. שלא לתור אחר מחשבת הלב וראיית העינים. סימנם שש ערי מקלט תהיינה לכם [במדבר לה יג]". והובא בביאור הלכה סימן א ד"ה הוא כלל. והובא גם בספר הרדים ובלח"מ תפלה פ"א ה"א, וכ"כ החינוך כאן במצוה כה.

³ ואין קץ למתן שכר המצוות – ביאור הלכה שם. ועיין מהר"ם שיק מצוה כה אם בן נח מחויב בכך כחלק מאיסור עבודה זרה, ועיין עוד בזה בברית משה על הסמ"ג ל"ת א אות יח.

⁴ סמ"ג עשין ג.

⁵ חובות הלבבות שער אהבת ה', פתיחה, ועי"ש בפ"ב שכתב שיש ג' סיבות לאהבה זו א. בגלל טובות ה' ורצונו להנות מטובות ה' גם בעתיד. ב. מפחד מעונש. ג. בגלל גדלותו ורוממתו ומוראו מכבודו (יראת הרוממות). והג' הוא האהבה הזכה בה' יתברך.

⁶ ועיין בראב"ד תשובה פ"י ו שהשיג ששניון היינו שיר או אי שימת לב, ועיין כס"מ, ובהרדים פ"א ו שפי' שבתוקף אהבתו ישיר שיר.

⁷ חובות הלבבות שער אהבת ה' – פתיחה

⁸ רמב"ם תשובה פ"י ו

⁹ החינוך שם

¹⁰ רמב"ם וחיה"ל שם. וכתב חוה"ל שער אהבת ה' פרק א – שעי' אהבה זו לא יהיה לנפשו שום עסק ומחשבה חוץ מעבודתו ולא יפעיל שום אבר מלבד רצון ה', ולשונו רק תשבתו ותודה לו, ואם ייטיב יודה לו, ואם יענהו יסבול וכמו שנאמר (דברים ה ו) "ואהבת וכו' בכל לבבך ובכל נפשך", ובאיוב (יג טו) "הן יקטלני לו איחל", וראה שבת פח: צרור המור וכו', וראה לקמן

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוטה

תהיו כעבדים המשמשים את הרב וכו' אלא מפני שהוא הרב ראוי לשמשו כלומר עבדו מאהבה.

הדרן עלך נשם שהמים

א. מי שקינא לאשתו ונסתרה יוציא ויתן כתובה ... עד שישאו ויתנו בה מוזרות בלכנה

המקנא לאשתו ולא באו עדים שנסתרה, שאינו יודע אם נסתרה¹¹ ואם נטמאת, אלא שמע העם מרננים עליה אחר הקינוי, או אחר הסתירה בלא שני עדים¹², עד שהנשים נושאות ונותנות בה בפירוש ואומרות שזינתה מהאיש שקינא לה עליו, אסורה לו ויוציאנה ויתן כתובה.

¹¹ אפי' לא קדמה הסתירה כל ששמע העם מרננים אחר הקינוי אסורה לו ויוציאנה. באר היטב שם ח מכנה"ג, אולם עיי"ש בביאור הגר"א יש משמע דבעינן שנסתרה, וע"כ היינו שיש עד אחד או עוף הפורח כלומר שסמכה דעתו בכך מצד שכך הבין לפי דעתו (עיי' במאירי בפירוש המשנה) דהא אם ראה או שיש שתי עדים אסורה בלא"ה. וצ"ע. ועיין בית ישחק הלכות סוטה פרק א הלכה ח שכתב ולענ"ד עדיין יש לגמגם דמשמע שיהיה קינוי וסתירה ורינון הנשים אח"כ דע"י הרינון נאסרת עליו ויוציא ויתן כתובה אמנם אי ליכא עד סתירה כלל כי אם הרינון לבד אחר הקינוי אינה נאסרת דכן הוא ריהטא דלישנא דרבינו (הרמב"ם שם) והוא תימה דכיון דאין סתירה דעד אחד אוסרתה כי אם ברינון א"כ סתירה מה זו עושה הרי מאחר דאיכא רינון די לאוסרה כי ליכא עד סתירה די האי כיעור לאוסרה ויוציא ויתן כתובה. ואפשר לומר דלישנא דרבי יהושע שאמר עד שישאו וכו' משמע ליה לרבינו דקאי על דברי רבי אליעזר דלא די בעוף הפורח דהיינו עד אחד עד שישאו וכו' דאל"כ הו"ל לומר משישאו וכו' וא"כ לדברי ר"י שניהם צריכי סתירה דעוף הפורח ורינון וזה נמי יש להעמיס בדברי רש"י ז"ל אמנם אין סברה בכך כלל וכדכתיבנא. ולענ"ד נראה לישב זה שכתב ונסתרה אין הכונה דאיכא עידי סתירה אלא הוא לשון הנשים שאומרות שזה הרינון שיצא עליה שנסתרה כבר זנתה עמו.

¹² כ"כ בכ"מ ע"כ הסתירה לא היה בעדים דאל"כ כבר מבואר ברמב"ם כשהקינוי וסתירה היה בעדים תצא בלא כתובה אלא ודאי דאיירי דלא היה עדים אלא שמע מנשים הנושאות ונותנות בה ואז לא הוי כעדים על הסתירה אלא הואיל ודבר מכוער הוא תצא ויתן לה הכתובה, וכן הוא לפרש"י שם, ובתו' שם י"ל לפי קושי' שלהם דמים לא בדקו כשנושאים ונותנים נשים בה אז א"צ ליתן לה הכתובה לפ"ז בזה"ו פשיטא דפטור הוא ליתן לה הכתובה מיהו לפי תירוצים שלהם י"ל דס"ל נמי כרש"י. ב"ש שם י

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוטה

ב. אמר עד אחד אני ראיתיה שנשמאת לא היתה שותה ולא עוד אלא אפילו עבד אפילו שפחה הרי אלו נאמנין אף לפוסלה מכתובתה

כבר התבאר לעיל דף ב. שהסתירה¹³ האמורה בתורה (במדבר ה פסוק יג) וְנִסְתָּרָה הִיא שֶׁתִּסְתֵּר עִם אוֹתוֹ הַאִישׁ שֶׁאָמַר לָהּ אֵל תִּסְתֵּרֵי עִמּוֹ, בפני שני עדים, אם שהת עמו כדי טומאה שהוא כדי לעלות ביצה ולגמעה¹⁴, הרי זו אסורה על בעלה עד שתשתה מי המרים ויבדק הדבר, ובזמן שאין שם מי שוטה או בזמן הזה תאסר עליו לעולם ותצא בלא כתובה.

¹³ רמב"ם הלכות סוטה פרק א הלכה ב, שו"ע ונו"כ שם ד
¹⁴ ועיי'ן שו"ת מנחת יצחק חלק ד סימן צד שכתב היינו מצמצמים השיעור על ה' מינוט.

הלכות הדרף היומי

מסכת סוטה

האשה¹⁵ שקינא לה בעלה ונסתרה אחר הקינוי עמו בעדים, והרי היא עומדת לשתות, ובא עד אחד והעיד עליה שנבעלה בפניו באותה סתירה עם זה שקינא לה עמו, הרי זו אסורה על בעלה לעולם ואינה שותה, ויוצאה בלא כתובה¹⁶, ואפילו היה עד טומאה זה אחד מעידי הסתירה¹⁷, שנאמר (שם פסוק יג) וְעַד אֵין בָּהּ וְהָרִי עַד. אבל אם¹⁸ בא עד אחד והעיד שהיא טומאה, הרי זו תשב תחת בעלה שהרי שתתה¹⁹. וי"א²⁰ שאף אחר ששתתה נאמן העד.

וגם בזמן הזה שאין משקין הסוטה, האשה שקינא לה בעלה ונסתרה אחר הקינוי עמו בעדים, ובא²¹ עד אחד והעיד שנטמאת באותה סתירה מאותו שקינא לה²², אף על גב שלגבי סתירה לחוד אין אחד נאמן להפסיד כתובתה, כשאמר בפירוש שראה שנטמאת נאמן, כיון שרגלים לדבר שאמת הוא הואיל וקינא לה בעלה כבר עם זה האיש. ואפילו עבד או שפחה או אשה כשר לעדות זו כיון שיש רגלים לדבר.

¹⁵ רמב"ם הלכות סוטה פרק א הלכה יד

¹⁶ וע' ברמב"ם ובמור דכתבו אם אחר שהעיד ע"א שנטמאה בא ע"א ומכחישו לא משגיחין בו דע"א בסוטה נאמן כתרי ואין ע"א נאמן נגד שני עדים ולכאורה קשה דהא כתב הרמב"ם פי"ב מה"ג והמור בסי' י"ז דוקא כשמעיד העד ופסקו הב"ד על פיו או הוי כתרי אבל כל זמן שלא פסקו על פיו לא אמרינן דהוי כתרי וכ"כ תוס' בסוגי' דאיירי דפסקו הב"ד ע"פ עדותו א"כ למה כתבו הם מיד אחר שהעיד הוי כתרי אפי' לא פסקו ע"פ, שוב ראיתי בתוס' פ"ב דכתובות כתבו היכא דע"א מדאורייתא נאמן הוי כתרי אפי' לא פסקו הב"ד ע"פ אבל היכא דנאמן מדרבנן אז לא הוי כתרי א"כ פסקו על פיו בזה שפיר מ"ש הרמב"ם והמור כי הם ס"ל ג"כ כתוס' אלו ובי"ד סי' קכ"ז מחלק בש"ך מסברא דעצמו כן. ב"ש שם יא

¹⁷ ה"א לומר כיון שראה שנסתרו יחדיו לא דקדק היטב אם בעיל אותה וסבר בודאי בעיל קמ"ל כ"כ ב"ח, גם י"ל דה"ק אפי' אם הוא אחד מעידי סתירה ואמר שאותו פעם בעיל אותה ועד השני לא אמר שראה הביאה מיהו אינו מכחיש אותו אלא אמר שלא ראה ולא שם על לבו לראות כ"כ אבל אם מכחיש אותו אף על גב שהיה הסתירה, בודאי לא הפסידה הכתובה. ב"ש שם יב

¹⁸ רמב"ם שם פרק ג הלכה כג

¹⁹ עיין במשנה למלך שכתב דטעמא הוא משום דכל נאמנותו של העד אחד בטומאה הוא רק לענין שלא תשתה וממילא דנשאת באיסור שמקודם כיון דאין לה השקאה שתתירה, אבל לאחר שכבר שתתה הרי כבר הותרה ע"י ההשקאה ושוב לא מהניא העדת העד אחד, ועיי' חדושי ר' חיים הלוי שם.

²⁰ תוד"ה ושבאו להלן דף ו. שכל מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי כאן שנים.

²¹ שו"ע ונו"כ שם יד

²² ודוקא כשמעיד שזינתה עם זה שקינא לה גם משמע מרש"י דוקא שמעיד שזינתה באותו פעם כשנסתרה עמו ע"פ ב' עדים, מיהו קשה למה לי עדות העד ת"ל אם קינא ונסתרה אסורה לבעלה ואין לה כתובה בשלמא בש"ס לק"מ דקמ"ל דאינה שותה אלא לפסק הש"ע קשה מה נ"מ מעדותו. ב"ש שם יא. וע' בס' תפארת ישראל על משניות בסוף ס' נשים שכ' דאביו הנאון ז"ל בספרו בית ישראל תירץ קושי' זו דבקינוי וסתירה לחוד אין כופין לבעל לגרשה אבל בעד א' דטומאה כופין ע"ש. ולע"ד תמה אני מדוע לא זכר דברי הב"ש לעיל ר"ס י"א שהבי' חילוק זה בי"ש רבי' ירוחם והב"ש כתב עליו וא"י מנ"ל חילוק זה ולא משמע כן משאר פוסקים. פ"ת שם

הלכות הדרף היומי

מסכת סוטה

ג. חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה הרי אלו

נאמנות ולא לפוסלה מכתובתה אלא שלא תשתה

ואפילו²³ אותן חמשה נשים ששונאות אותה, כגון חמותה ובת חמותה, וצרתה ויבמתה²⁴, ובת בעלה, מעידות עליה לומר שנשמאת, שהתורה האמינה כל עדות שיש בה, אולם אינם נאמנות אלא לפוסלה על בעלה, ושלא להשקותה²⁵ שלכך האמינתן התורה, אבל להפסידה כתובתה אינם נאמנות הואיל ושונאות אותה, אלא נוטלת כתובתה²⁶ ויוצאה.

דף לא:

ד. אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה

שותה שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא נטמאת לא

היתה שותה

עד אחד אפילו כשר שאמר²⁷ נטמאת ולכך לא תשתה, ובאו שנים אחרים ואמרו בשעה שאתה²⁸ אומר נטמאת ידענו שלא נטמאה, לפיכך שותה

²³ שו"ע ונו"כ שם טו

²⁴ אשת אחי בעלה

²⁵ רמב"ם הלכות סוטה פרק א הלכה טו

²⁶ כאן כמעט יש יותר לתמוה דהא האידנא כבר הפסידה ע"י הקינוי והסתירה וע"כ נמי לידחוק כנ"ל דנלמד מיניה לענין רגלים לדבר אף שלפעמים יש להאמין אף אותן נשים לאוסרה מ"מ בשום ענין לא להפסידה כתובה. בית מאיר שם ועיי"ש מה שתירץ. ועיין תוספות ר' עקיבא איגר סוטה פרק ו משנה ב וז"ל רצייתי לדחוק דבקיננו וסתירה דהפסידה כתובה היינו מספק. ואם תפסה כיון דהוי תפיסת ברי מהני ורק בע"א בטומאה דנעשה העד כב' וכדאיתא בירושל' הנ"ל. ובאמת במתו בעליהם עד שלא שתו מהני תפיסתן. וא"כ י"ל דמה דקתני במתני' בה' נשים לא לפוסלה מכתובתה היינו שאין מאמינים אותן לדמן לודאי נטמאה כמו ע"א דטומאה ולא מהני תפיסתה אלא דהוי כלא העידו כלל ורק מטעם ספק אין לה כתובה ומהני תפיסתה. אולם ברמב"ם הט"ו כ' אף ה' נשים ששונאות וכו' אבל לא להפסידה כתובתה אלא נוטלת כתובתה ויוצאה עכ"ל וצ"ע. עכ"ל. ואולי יש ליישב על פי מש"כ המאירי דהכא איירי שנסתרה רק בעד אחד שסומכת דעתו עליהם להאמינו וההידוש הוא שנאמנות לאסור. וז"ל שם ומ"מ דוקא כשהעיד על טומאה שבאותה סתירה שהעידו עליה שנים הכשרים אבל אם העיד בן על סתירה שהיא בלא עדים הרי היא כעדות דעלמא שאינו כלום אלא שאם דעתו סומכת עליו יוציא ויתן כתובה ומ"מ הנשים שחזקתן שונאות זו את זו והן חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ר"ל אשת אחי בעלה ומת בעלה נאמנות לאיסור ושלא לשתות אלא שיוציא ויתן כתובה.

²⁷ רמב"ם הלכות סוטה פרק א הלכה יז

²⁸ הגהות מיימוניות שם.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוטה

שנתבטלו דברי האחד ומעמידים בחזקת ספק לא נטמאת, והרי זו שותה. שהכל מודים²⁹ שעד אחד לגבי תרי חשוב כחד ובטל³⁰.

ה. כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הרי כאן שנים ואין דבריו של אחד במקום שנים

כבר התבאר במסכת יבמות דף פח: שהאמינו חכמים לעד אחד להתיר אשה בכך שאומר שמת בעלה, ואם בא³¹ עד אחד והעיד לאשה נשואה שמת בעלה, והתירוה לינשא על פיו, ואח"כ בא עד אחד והכחיש את הראשון³² ואמר לא מת. הרי זו לא תצא מהתירה הראשון ותנשא, אפילו לאיש אחר שאינו יודע³³ אם בעלה מת, שמכיון שהתירוה אותה על פי עד אחד אין כאן אפילו ספק, שהרי האמינו רבנן עד אחד בעדות אשה כמו ב' עדים בשאר עדיות, שהרי התירו אותם על פיו, הרי הראשון כמו ב' עדים³⁴ והאחרון אינו אלא עד אחד, ואין דבריו של אחד כלום במקום שנים, אולם משום לזות שפתים לא תנשא לכתחלה³⁵ שהעולם יאמרו מאי עדיף זה מזה, מיהו אם נישאת לא תצא.

ודין זה הוא בכל הכשרים לעדות אשה, אם שני העדים שוים בכשרותם כגון שאשה אחת אומרת מת, ואשה אחרת אומרת לא מת³⁶.

²⁹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז יז לו

³⁰ ח"מ שם סט

³¹ שו"ע ונו"כ אבהע"ז יז לח

³² עיין בס' קהלת יעקב סעי' כ"ז שכ' דדוקא כשמכחיש לגמרי ובב"א דהוי עד א' בהכחשה אבל כשאינו מכחיש רק שמעיד לקלקל ראיית הב' כגון שעד א' מעיד שראה ראובן מת והכירו בס"ע ובא עד אחר ואומר שהאיש הזה נטבע זה ה' ימים ולא מהני ביה ט"ע נראה דאינו נאמן כלל דאין עד אחד נאמן לאסור

³³ ב"ש שם קט

³⁴ והא דבעינן כאן שהתירוה דוקא ולקמן סימן קע"ח לענין סוטה פסק בטור אפילו לא פסקו הדין ע"פ העד מ"מ הרי הוא כשני' תרצו תוס' ביבמות ובכתובות סוטה שאני דשם הע"א נאמן מדאורייתא אז העד נחשב כשנים אפילו לא פסקו הדין על פיו אבל בדבר שאינו נאמן מדאורייתא אלא מדרבנן אז לא נעשה כשנים אא"כ כשפסקו הדין על פיו. ב"ש שם

³⁵ מלשון הרא"ש משמע דאין בזה איסור רק דעצה מובה היא שלא תנשא ומיהו הרמב"ם השמיט עצה זו וכתב בכ"מ הטעם דלא איתמר בגמ' הכי אלא לאוקימתא דאביי אבל לאוקימת' דרבא לא צריכא למימר הכי. ח"מ שם סז

³⁶ ט"ז שם נ

הלכות הדרף היומי

מסכת סוטה

ו. תני לא היתה שותה ... לא קשיא כאן בבת אחת כאן בזה

אחר

כשם שבעדות אשה אנו אומרים שמכך שהאמינו רבנן עד אחד בעדות אשה כמו ב' עדים בשאר עדיות, שהרי התירו אותם על פיו, הרי הראשון כמו ב' עדים³⁷ והאחרון אינו אלא עד אחד, ואין דבריו של אחד כלום במקום שנים, כך גם לגבי סוטה שאם³⁸ בא עד אחד כשר ואמר נטמאת הרי זו אינה שותה כמו שבארנו, אם בא אחר והכחישו ואמר לא נטמאת אין שומעין לו, שעד אחד בטומאת שוטה כשנים, ואין דבריו של אחרון דוחין דברי הראשון שהוא כשנים.

אולם זהו רק כשבאו בזה אחר זה, אך באו שניהן כאחד,³⁹ זה אומר נטמאת וזה אומר לא נטמאת, או שאמר אחד נטמאת ובאו שנים אחרים ואמרו לא נטמאת, הרי זו שותה.

וכן בעדות אשה⁴⁰ התבאר ביבמות שם שאם בא השני קודם שהתירוה הרי זו לא תנשא, ואם נשאת תצא, שקודם שהתירוה לא עדיף עד הראשון מעד השני⁴¹, וסלק עדות העדים מכאן והעמידה אחזקת שהיא אשת איש. וי"א⁴² שלא תצא אלא אם באו שני העדים בפעם אחת, אך אם קדמה עדות המתיר לאוסר לא תצא.

ואפילו אם נישאת לעד שהעיד לה, אם היא אינה יודעת כלום רק צריכה לסמוך על עדות העד, כיון שיש עד המכחישו אף על פי שהוא אומר ברי לי שמת, היא לא תוכל לסמוך עליו ותצא ממנו, אבל אם היא ג"כ אומרת ברי לי שמת, הרי זו לא תצא, דכל

³⁷ והא דבעינן כאן שהתירוה דוקא ולקמן סימן קע"ח לענין סוטה פסק בטור אפילו לא פסקו הדין ע"פ העד מ"מ הרי הוא כשני' תרצו תוס' ביבמות ובכתובות סוטה שאני דשם הע"א נאמן מדאורייתא או העד נחשב כשנים אפילו לא פסקו הדין על פיו אבל בדבר שאינו נאמן מדאורייתא אלא מדרבנן או לא נעשה כשנים אא"כ כשפסקו הדין על פיו. ב"ש שם

³⁸ רמב"ם הלכות סוטה פרק א הלכה טז

³⁹ רמב"ם שם הלכה יז

⁴⁰ וכן בעגלה ערופה שמכך שנאמר לא נודע מי הכהו, הא אם נודע לא היו עורפין. ואפילו ראה ההורג עד אחד אפילו עבר או אשה או פסול לעדות בעבירה לא היו עורפין, כמבואר ברמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ט הלכה יא – יג ומשום כך עד אחד אומר ראיתי ההורג ועד אחד הכחישו ואמר לו לא ראיתה היו עורפין, במה דברים אמורים בשבאו שניהם כאחת אבל אם אמר אחד אני ראיתי את ההורג הרי זה נאמן כשנים לענין זה ואם בא אחר כך עד אחד והכחישו ואמר לו לא ראיתה אין משגיחין על דברי האחרון ואין עורפין.

⁴¹ משמע אפילו אם בא העד המתיר קודם העד האוסר תצא.

⁴² תוס' דף קי"ז כתבו שבאו שניהם בפ"א וכ"כ בש"ג דף ת"ג וכ"כ הרמב"ם אם באו שניהם כאחד תצא וכן מדויק בטור כי ברישא לא כתב ואם נשאת תצא ולא כב"ה. ב"ש שם קיא, אולם עיין באר היטב שם קטו שהרשב"א בפירושו סי' תשמ"ח וז"ל ואמרינן עלה בגמרא' כאן בבת אחת כאן בזה אחר זה ולא בבת אחת ממש קאמרי אלא כל שבא השני קודם שהתירוה ב"ד להנשא בבת אחת קרי ליה ע"ש.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת סוטה

ישראל בחזקת כשרות הם וחזקה על שניהם דלא עבדי איסורא ושניהם יודעין האמת שמת.

אולם כל זה בעדות יחידה המוכחשת, אבל עד אחד אפילו כשר אומר מת ובאו שנים כשרים ואומרים לא מת, אפילו התירוהו על פי העד הראשון ונשאת תצא לדברי הכל⁴³, אפילו נישאת לעד שלה ואפילו היא אומרת ברי לי שמת, שהכל מודים שעד אחד לגבי שניים חשוב כחד ובטל, ולא אמרינן כתרתי ותרתי ניהו ותישאר היא בהיתרה הראשון.

ז. בפסולי עדות ... כל מקום שהאמינה תורה עד אחד הלך אחר רוב דעות

בעדות אשה האמינו חכמים אפילו העד עבד או שפחה או אשה או קרוב, מותרת. ואפילו עד מפי עד, או אשה מפי אשה, או עבד או שפחה או קרוב, כשרים לעדות זו. ופסולי עדות, אם פסולים מדרבנן, כשרים לעדות זו⁴⁴. אשה⁴⁵ אחת אומרת לא מת, ושתי נשים אומרות מת, הרי זו תינשא, וכן אם אמרו אפילו עשרה נשים לא מת, ואחת עשרה אמרו מת הרי זו תינשא, אפילו אם לא התירוה להנשא⁴⁶ שהולכין אחר רוב הדעות⁴⁷, על אף שכלל הוא שני עדים הם כמאה, לא אמרו כן אלא במקום שצריך דוקא עדים כשרים, אבל במקום שהכשירו פסולים, הלך אחר רוב הדעות, בין להקל בין להחמיר.

ח. כל היכא דאתא עד אחד כשר מעיקרא אפי' מאה נשים נמי כעד אחד דמיין

מה שהולכים אחר רוב דעות אינו אלא בשהיו פסולי עדות, אך אם האחד כשר והאחרים פסולים הרי זה כמתצה על מתצה.

⁴³ עיין בס' בית מאיר שכ' דבכה"ג הוי הולד ממזר גמור דלא כנראה מדברי המרש"א יבמות קי"ז ע"ב דאינו ממזר ד"ת משום דהאומר מת חשוב כב' והוי תרי ותרי וזה אינו ופשיטא דהוא ממזר גמור ד"ת.

⁴⁴ אבל פסולי עדות דאורייתא, פסולים. אלא אם מסיחים לפי תומם כמבואר בשו"ע שם ג

⁴⁵ שו"ע ונו"כ אבהע"ז יז מ

⁴⁶ ב"ש שם קכה

⁴⁷ וכן בעגלה ערופה שלש נשים או שלשה פסולים אומרים ראינו ההורג וארבע נשים או ארבעה פסולים אומרים לא ראינו עורפין, זה הכלל בפסולין הלך אחר רוב המניין בכל מקום כמבואר ברמב"ם הלכות רוצח שם הלכה יז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדף היומי

מסכת סוטה

ומשום כך בעדות אשה אם עד כשר אומר מת ונשים רבות אומרות לא מת, או פסולים רבים אומרים לא מת, אינם חשובים אלא כעד אחד והרי זה כמחצה על מחצה, ודינה כמו בעד אחד אומר מת ואחד אמר לא מת.

ומשום כך י"א⁴⁸ שאם התירוה ע"פ עד הכשר, ואחר כך באו הפסולים, לא תצא מהתירה הראשון. וי"א⁴⁹ שתצא, ויש מתירים⁵⁰ אם נשאת לאחד מעדיה ואמרת ברי לי.

וכן בסוטה⁵¹ בא עד⁵² אחד כשר ונשים רבות או פסולין רבים כאחד, העד אומר נטמאת והנשים והפסולין אומרים לא נטמאת הרי זו שותה, שעד אחד ופסולין רבים כמחצה על מחצה הם. וי"א⁵³ שלא אמרו אלא כשבא עד אחד כשר מעיקרא, אבל כשבא בסוף הולכים אחר רוב דעות, ואפילו בעד אחד מבחיש.

⁴⁸ דעת הטור לרש"י ומ"מ לדעת הרמב"ם

⁴⁹ רמב"ן רשב"א ונמק"י בדעת הרמב"ם

⁵⁰ ח"מ שם עג

⁵¹ וכן בדין עגלה ערופה כתב הרמב"ם הלכות רוצח ושמירת הנפש פרק ט הלכה טז מז שאם אמר עד אחד ראיתי ההורג ושתי נשים או שני פסולים אומרים לו לא ראיתה אין עורפין, שתי נשים או שני פסולים אומרים ראינו ההורג ועד אחד מבחישם ואומר לא ראיתם עורפים, שאפילו מאה נשים או מאה פסולים ועד אחד מבחיש כולן הרי אלו בעד אחד ועד אחד.

⁵² רמב"ם הלכות סוטה פרק א הלכה יח

⁵³ ראב"ד רוצח שם טז

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>